

Latweeschu Awises.

49. gaddagahjums.

No. 9.

Trefchdeenā, tannī 4. (16.) Merzi.

1870.

Latweeschu Awises lihds ar fawem peelikumeem malka par gaddu 70 kap. fudr.

Jelgawa pefuhloht	1 rubl. f.
zittur aiffuhloht tā lappa ween: 70 kap. f.	
elspedija: 19½ kap. f.	
pasta nauda: 10½ kap. f.	

pawissam: 1 rubl. f.

Kas us fawu wahrdu apstelobs 24 efemvarus, mehl weenu dabuhs klaht parvelli. Ja-apstelle: Jelgawa awisu nammā pēe Janischewski, Rihga pēe Daniel Minus, teatera un wehverva celas stuhi un pēe Dr. Buchholz, leela Mefander celā Nr. 18. Wissi mahzitaji, stohmeisteri, pagasta valditaji, skrihveri un zitti tautas draugi teek lubgti, laj laffitaseem apgahda apstelleschanu. — Redakteera adresse: Pastor Sakranowitsch Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Nahditaas: Daschadas finnas. Is Kursemies augschalla. Ko ar laiku wehl neredsfim? Pasuddis un atrais. Padohins fa wezzam fregam gaddus warf possbt. Kā mihkli firiati dabujami. Muttig sehns. Bisdeguns fa-ibdis. Bisjaunalaabs finnas. Atbildas. Naudas irrgus. Lubbibas un preifchu irrgus. Studdinashanas.

Daschadas finnas.

No eelksemehm.

Baltijas domehnū waldischana iſſluddina, fa no 24. Merza lihds 31. atkal torgi taps noturreti par frohna muischaam, kas us 12 gaddeem us renti tohp atdohtas. Kursemimē: Dignaja, Skunde, Kurſiſchi, Saldus, Emburga, Aluzumuischa, Uzmaite, Schlampe, Talses —, Kandawasmuischa, Pope, Nihzes, Talsa m. (pee Leepajas), Guddeneeki un Alſchwanga. Widsemimē: Wolmar-muischa.

Kursemies kredit beedribas lohzelki fawas fapulzes runnos irr fahkuſchi 27. Februar. Starp dauds zittahm leetahm gribboht, fa dſirdam, arri to apſpreest, waj ne-warretu naudas, kas ihſā laikā atkal atmaksajamas us augleem nemt. Pagastu lahdēs daschu reis nedelahm un mehnescheem gull dihka eedſichtas galwasnaudas waj zittas summas. Pirmais labbumē buhtu, fa naudas fahwetu drohſchahk paglobbatas ne fa teefas nammu welwēs, dauds weetās arri tahdu wehl truhkst. Turklaht nauda kredit beedribā nodohta orri ihſā laikā fawu teefu augsu pelnitu, kas nowaddu wajadſbahm nahktu par labbu.

Jelgawas lohpu fargu beedriba 25. Februar Zehra nammā fawu gadda runnas deenu noturreja. Klaht bij beedribas presidente, Jelgawas zeen, mahzitajs Schulz, ar kahdeem 30 beedreem un tik pat daudi weesem no wiſahm lauschu fabrtahm. Kā dſirdam, no beedribas puſſes turpmahk ihpaschas finnas taps dohtas par darba weikschonobs, spreediumeem un beedribas kassi.

No Baldohnes. Kā dſirdam no waldischanas puſſes gribb par to gahdaht, fa ſbis ſchweławots, kas beidſamobs gaddob ſtipri us nihkſchanas puſſi gahja, atkal warretu atſelt. Lihdſſchinnigais awota fungē nau ſpehjis nei weefu ſanahkſchanas nammu, nei afku un winnas

peederrumus, fa waijaga kohpt, tapehz tad waldischana gribb fcho leetu rohkā nemt un jau ſchinni gaddā ar ofkas ūtaiſiſchanu sahkt. Labba leeka buhtu, tad arri rohkas rastohs, kas masa fillina kohkus glabbaſchanā nemtu, jo dauds kohki, kas agrahk, pa eelahm zeerejoht, weſeem jaiku chnu un preefu dewa irr neschehligi jau nozirſti.

No Maskawas awis dſirdam, fa muhſu Baltijas gubernās lihds 1. Mai gribboht eewest jaunabs meera-lungu teefas. Meeralunga lohne buhſchoht 2600 rubli.

„Waldib. finn.“ ſluddina, fa kahdā Pehterburgas gubernas apranti irr eetaiſjuſchi tehjaſnammu, kur pa 4 kap. warr dabuht tehjas porziju. Zerre fa ar tahdu eerikti dauds mos warrehs brefmigo brandwihna dſerſchanu deldeht. Voj warretu laudihm jo lehti tehjas dſehreenu ſneegt, Schuwaloffa grafs no fawas fulles ifgaddus ſaim-neekam gribb peemakſah 400 rubl. f. S.

No Siberijas. Kahds dſimmis Kursemneeks, kas taggad ſtahw frohā deenesta Siberijas Werknedinskas pilſehtā, netahlu no Irkuzkas, pahrlaidis no turrenes finnas, kas rahda, fa tur pehren zauru waſſaru leetus lijis, retti deen' dabujufchi ſaules ſtarinus redſcht. No tahda leela leetus Augusta mehnesi Selengas uppē uhdens tā fazehees, fa wiſe pilſehts no 2 aſſu dſilla uhdens bijis appluddinahts un laudihm bijis jabehg us kalneem, klinthim un jumteem, pēe nammeem un mantahm leela ſkahde notiſkuſi. Schis pats fungē arri nostahſta par weenu tautu, teem Burechteem, kas nedſiſhwo wiſ ehkās, bet no ſemmehm taiftas buhbinās, ko par „jurtehm“ ſauz. Schi kautiau leela manta irr lohpi, ſirgi un aitas, no ſcheem tee pahrtæk, fa zittureis Jeklaba laikob Israela behrni Ranaäna ſemmē. Peens irr wiinu ihſtais uſturs. Tee ſaleiſ kohpā gohweſ-, aitas- un kehwes peenu, leet tam tik ilgi ruhgt, kamehr jau fahl ſmiedeht un tod to chd laſidamees. No peena tee few raudse ihpaſchu ſchehlinu, no ſurra ſayat pedſerraħs, fa dasch to wehl pēe mums meħds darriht. Wihrischki un ſeewiſchki irr lohti mannigi jaheji, retti toħs reds noſkummuſchus. Ko tee

zettâ fateek, to tuhdal usrunna: "Labdeen draugs, waj nepirkhi aunus, dñshwoju tēpat netahlu." Kaut teem dñshwe deewsgon gruhta, bet laj schirrahs no sawa teh-wotscha, us to nekas nejspej tohs peedabuht.

E. F. S.

No ahsemmehm.

Berlinê 21. Februar abbrauza Kreewu leelstîsts Michail Nikolajewitsch un leelstîste Olga. Brûhshu Lehninsch augstohs weesus sagoidija un apsweizinaja. — Walstsrahts fungi irr nospreeduschi, ka ta leeta poahrannajama, waj us preeskhu wehl grehzineekus ar nahwi laj noteesa. Kä dsid, kungeem effoht kahdas 52 luhgshanas grahmatas pefuhitatis, starp tahn daschas deewsgan johzigas; weena, kas skohiu pret trakka funna kohdumu peedahwa; ohtra, ko ar wihsa atschkaiditajeem laj darra; tresha, laj Seeme-Wahzemmi par Keisara walsti nosauzohit u. t. j. pr.

Franzija. Leekahs taifniba effoht, ka Franzija lihds ar zittahm fakkolu walstîhm us to irr sabeirosusfchahs, kohpâ turretees prettim, ja Rohmas sapulz leetas taptu nospreestas, kas waldishanahm liksees nekahrtigas. — Keisars turrahs atkal pee spéhka, patte taifahs pa wassar ißbraukt us Sneedru semini, gribboht arri scho jauko pufi redseht. Masais prinjis nesen Keisara pilli teateri spéhlejis, gahjis kâ jau sinnams behrnam, bet kas tad tahdam taifnibu teiks? newarrejuschi beigt, to noßlaweht. — No teem 500, kas bij zeetumâ likti tapeh, ka dohmaja, ka tee Keisara dñshwibü gribbejuschi aislkt, kahdi 430 jau valaisti wallâ, tohs zittus wehl nemmehs tirdiht un lee-fahs arri, ka tee irr wainigi. — Keisarene sennat atpakkat bij 10 tuhft, franku atwehlejuschi par gohda makku tam Franfsham, kas kahdu ihpafchi svehtigu darbu buhshoht isdarijits. Ta isdallitaja lumissija nospreeda scho gohda makku Leffepa lungam, Suez kanahla taifitajam. Bet schis selta medelli gan sanehmis, bet par naudu pateizees, loj to dohdoht Bezagont lungam, kas sawu dñshwibü netapidams lauschotees arweenu dñsfall Afrikas widdu eekshâ, gribbedams isdibbinah turrenes semmes un laudis. — 4. Merz, printscha dñshchanas deenâ, gaida manifessi, kas dauds geetumneekus un arri gan Röfchephohru aßwabbinahs.

Bairu Lehninsch sawa lihdschinniga ministeru presidentes Hohenlohe atluhgshanohs no amata irr peenehmis un winna weetâ grafi Brah eezehlis.

No Konstantinopeles lassam grahmatu, ko tur no 28. Janwara labbi stiprs sols usnahzis, laudis dohma-juschi, ka us reist us Moskawu effoht aijzelti, jumti un eelas bijuschas holtas un stahwejuschas tahdas 10 deenas. Zilwei ne-apradduschi ar jneega glummumu weenadi ween gohsfchees gar semmi. Bee mums tahdi gan no-saltu kâ pruhshchi.

Amerikas awises brangi proht nelaimigus notifimus isfluddinaht. Kahdâ lappâ lassams, ka wihs, kam

labba pakka schaujama pulsvera swahikkulle bijusi, tilko dabujis galwu pa kahdas smehdes durwihm pashant eekshâ, te jau brauzis zur jumtu gatsâ, jo dñststele bijusi eekrittußi kulle.

Domingo fallas eedñhwotaji irr bijuschi sasaukti un irr sawus balsus us to dewuschi, ka gribb pefuchitees pee Seeme-Amerikas brihwatalstîhm. S.

Is Kursemmes augfchgalla.

(Gewehroshanas par pagasta waldishanahm.)

Kad 1866. gaddâ muhsu jaunee pagasta-likkami is-nahza un pagasta teefas to pawehlefchanu dabuja, wissu pagasta buhshchanu lihds ar jaungadda deenu pobz teem eerikteht, tad no paschâs tantas retti kahdu redseja par teem jaunem likkumeem prezajamees; ja dauds, tad kahds issauza: „paldeems Deewam, nu buhsim reis no kungeem waltâ!“ Gan awises par to rakstja, kahdâ aug-stâ wehrtibâ schee jaunee likkumi deht pagasta labklaßfchanaß stahwoht, gan daschi mahzitaji tohs saweem draudses lohzelkeem isflaidroja, pat Wahzemmes awises winnus isleelija, — tomehr patte tauta winnu wehrtibû mas is-pratta un tikkai par to behdajahs, kâ nu tâhs dauds lee-lakas nodohfchanas laj spéhshoht aismalkaht. Zil mas dasch pagasts to likkumi wehrtibû un winnu isplidishanu jew pascham par labbu ispratta, to tuhliht pee tam war-reja manniht, kahdus wibrus winsch pagasta amaios zebla. Gan faktu: „kam Deews amatu dohd, tam winsch dohd arri sapraschanu,“ bet kur sapraschanas mas bijis, tur ta zur amatu arri mas wairofees. To dasch pagasts pagahjuschôs trijôs gaddôs pee saweem amata wihreem das-buja peedñhwot: dasheem pagasta wezzakeem pectruhka magashnas labbibas, dasheem pagasta naujas, doudseem padohma un leelai dakkai sapraschanas. Par tahdahm lee-tahm irr dauds dsirdehts, raksthts un laffhts. To dsirde-dams jeb lassidams dasch labs fazzija: „nu, laj pahrect pir-mee trihs gaddi, gan tad wiss sawadahk ees; pagasti wairahk ar likkumeem un darrishanahm buhs eepasinnusfchees.“ Sinnams, eepasifshchanahs irr dauds ko wehrtis un loj Deews dohd, ka nu fahku labbahk eet. Bet nats eefah-kums muhsu widdu ne wissai preezigs rahdahs. Bij tag-gad atkal kahdas paschias fanahfchanas frohgôs, ka preeskî trim gaddeem, kur nospreeda, kahdu par wezzako, kahdu par teefas preeskîfehdetaju u. t. pr. zelt; bij tah-das paschias draugu un balsu derreschanas un dingefchanas pa frohgu fakteem un pagasta mahju preeskîstabâs; bij tahdas paschias prassifchanas un sohlfchanas, kursh par masaku lohni weenu jeb ohtru amatu usnems u. t. pr. Sinnams, kur pagasts tahdâ wihse us sawu amatu-wihru zelschanu fataifjohs, tur pee zelschanas tohs „zeeniga-kohs“ jau ne-ismekleja wis. Un kahdi tad nu irr tee augli no tahdas zelschanas? Sinnu pagastu, kam jau wesselu gaddu ihsta pagasta wezzaka nebij un wehl ir taggad nau;

sinu pagastus, kur diivi un trihs wezzakee irr zelti, bet wehl neweens nau apstiprinahs, tadeht ka weens ohram tahdas wainas luhko peerahdiht, ka par wezzako nederr; sinu pagastu, kur jaunois wezzakais tikko apstiprinahs atkal par nederrigu tuhliht no amata atraidihts u. t. pr. Un kas tad nu to skahdi no tahdas fajukschanas zeesch? Bagasts, un tik ween pats pagasts! Zik deenu nau par welli nihzinahs,zik jeltu mehrihts,zik naudas tehrechts,zik noida zelts! — Tautas brahsi! waj nebuhtu laiks arri schinni leetä gudrakeem polikt? Waj negeldeetu no tahdeem pagasteem mahzitees, kur tahdu fajukschanu nau bijis, un kur tadeht wissas darrischanas taggad jau sen smukki pehz kohrtas eet? Sinnu, paldeews Deewam, arri muhfsu widdu kahdu pahri tahdu pagastu: weenu, kure tas lihdsschinnigais pagasta wezzakais tas zeenigakais us tahda omata irr bijis un, par tahdu atsühts, atkal no jouna tai paschä ammatä cezelts; ohtru, kur gan jaunu wezzako zehla, tadeht ka tas lihdsschinnigais jau preeksch zelschanas no fawa amata atteizahs, bet zehleji us tahdu darrischanu peeklahjigi fatoisijahs; bij usluhguschi mahzitaju, un kad wezzais wezzakais pagastam par to winnam dohnu ustizzibju bij sirsningös wahrdös pateizees, tad mahzitajs zehlejeem pagasta-likkumus wehrtibu wehl reis isskladams un pagasta wezzaka amata gruhtumus peeminnedams tohs pasfubbinaja, to „zeeniga ko“ tahdam amatam ismekleht. Mahzitaja wahrdi nebiha bes augleemi. Waj ta nebuhtu jauka un swiehtiga leeta, kad nowaddi pee amata vibru zelschanas usluhgut fawn drauds mahzitaju, laj tas ar Deewa wahrdcem zehlaju firdis fataifa un stiyrina, ka vareisi fawu darbu isdarra? Bet tur ja-kauzahs mahzitaju pee sew aizinah, tapehz ka fapulzé dauds ar apreibachahm galwahm, kahds labbums tur warr zeltees? Taggad gan tikkai weenu paschu pagastu sunu peemiuneht, kur darbs ta gohdam tohp isdarrihts; laj Deews dohd, ka pehz trim gaddeem dauds wairahk sunatu!

Weens labs sohliis irr gan sinoms par scheem trim gaddeem us preekschu sperts, un negribbu zerreht, ka tas muhfsu widdu ween notizzis. Tas irr tas sohliis, ka laudis atsüht, ka muhfsu jaunee pagasta-likkumi irr labbi, ka winnu taifitajeem pee ta darba kauschu labklahschana rubvejuse. Ulri par amata vibru lohnehm dauds masohl dsrd schehlojamees. Bet waj tad ar to weenu sohli jau preeteek? waj zaur to ween tautas labklahschano jau sels, ka likkumus par labbeem atsüht? Ne muhsham ne! Likkumus irr tikkai zella rahditajs, kas neweenam reisneekam pats lihdji ne-eet. Kas zella rahditaja taifnai rohkai ween paalausees un kruszellsus un likkumus labbi wehrä neliks, tas drihs purwā eebridihs. Tadeht, ja negribbam sweschumä un patumšā malditees, tad ustizzams waddonē jametle, kas wissas kruszellsus un likkumus pasüht, un tadeht, mihee tautas brahli, meljejat few ustizzamus waddonus, zellat tahdus vihrus par faveem

waldneckeem, kas likkumus pasüht un saproht, un tohs ne few, bet pagastam par labbu gribb bruhecht, un nedohmajat — ka to daschä weetä esmu redsejis, — ka tad jau gudribas peeteek, ja pagasta wezzakais jeb teesas preekschefdetajs pee nohtes bes brillehm fawu wahrdu appaksch protokolles spehj pawilst. — g —

* Ko ar laiku wehl neredsesim?

Jau pahri reises ta leeta awises irr peeminneta, ka labbi buhtu, kad arri muhfsu pussē sirga gallu fahktu ehst. Wahzsemmē un zittas sweschäas walstis sirga galla sen gaddeem jau tohp lohti zeonata un laudis irr preezigi, ka reis atmettuschi fawu besprahligu eenaidibu pret scho ehdeenu; bet pee mums wehl orweenu tahdi rohdahs, kas tik luhpas faweebj. No sirga gallas prettineeleem wehl it neweenu prahligu atbildu ne-esmu dabujis, kapehz laj scho gallu ne-chdam. Weens sakka: „Tehwu tehwi nau to chdufchi, ka tad es laj chdu?“ Bet waj ta nau tuk-fcha wolloda? Tehwu tehwi laj dujs famös kappös, bet to warram fazziht, ka winni dauds leetas darrija, ko no mums neweens pats warts negribbehs darriht, tåpat atkal finnis leetas teem ne žapnös nenahza, ko taggad katus behrninsch jau sunn un proht. Neweens warts neprassa, ko tehwu tehwi waj behrni teiks, bet waj leeta irr labba un derriga? — Ohtrs atkal sakka: Kä tad es ka wilks laj usbruhku un ayriju mielu firdsinu, kas mannu lauzinus ayfrahdojis, manni waddojis un wilzis?! Schehliga fieds irr labba leeta, bet prahtu tai nebuhs no meetas istustinah. Kad tu tahds schehligs effi, kam tad tu fawu wezzu firdsinu pahrdohd schihdam, tschiganam, kas winno ahdu gehre, winna kaulus dausa, badda leek mirt; waj tas tew nau schehl? Waj gohtina un tellinsch, wistina un jehrinsch arri tew nau dewegan labba darrischi, kapehz tad tur tew nau schehl, tohs kaut un apricht? Un kad tu mielu lohpu prahligi nokauji, waj tad tu winnam zaur to wairahk fahpes darri, ne ka tas dsihwodams un mirdams pats dabuhn zeest? — Katram irr fawa arunna; wiswairahk laudis atsauzahs us to, ka ne-effoht eeroddufchi. Tas nu gan warr buht, bet ja leeta irr prahliga, tad jarouga pomasitim aprast. Sirgu galla, ka sen jau atrasts, irr lohti gahrds un wesseligs ehdeens, turflahf nahktu deewsgan lehti. Zik dasch sirgs, kas waj kahju falausch, waj wezs palizzis nefpehj warts kalpoht, tohp noschauts un semme erakts. Kad to buhtu nokahwischu un ka zittu gallu fatoisijuschi un chdufchi, zik zil-weki buhtu labbu laiku ihsti labbi bijuschi vo=ehdufchi. Ta starpiba starp wehrscho un sirga gallu irr lohti masa. Kad sirgu gallu rehen un aispchein buhtu chdufchi, tad zik dasch, kas isdehdejis ka ehna no weenahm durwihm us obrahm willahs, buhtu it tukls palizzis un warrejis labbi pahrtizzis buht; var gabbalinu gassas no neflaidrahk zuhkas jeb no wezzas gohws nefinn fur ais preeka lehlt,

un wezza waj puswezza firga schinkum negribb ne azzis usmest wirsu. Waj tur irr sapraschana? Weetahm gan jau irr sahkuschi ar firgu gallu arbotees, kahds faiinneeks ar 1 firgu 2 weprus ihfâ laikâ treknus usbarrojis un labbu naudu panehmis, orri labbi! bet kapebz paschi wehl ne-ehd?

Sinnu gan, ka ar sawu eeteiffchanu laudis tuhdal pee jauna ehdeena nepeedabuschu, bet to sinnu, ka pehz nezik gaddeem arri pee mums chdihs firgu gastu fq frankflechs ween, angstakee eefahls un semmalee dorrihs pakat, kamehr wissi buhs apradduschi. To redsedams nahlam, gribbeju atkal zaur awischu lappinu schohs dihkâ gullochus treknus kumofinus peeminneht, laj firgu gallas prettineek, ja teem kahda prahliga atrunna, to preefschâ zell, un winnas mihtotaji ranga deldeht neprahligo eenaidbu, kas laudihm lihds schim tahdu gahrdu, wesseligu kumofu leeds un atrou.

J. Feldmann.

v Basuddis un atraſts.

(Beigums.)

„Tanni deenâ, kur Deewa mannu dñihwibas liskeni sawadi paschlihra, pehz sawa eeradduma us tuweju fallu biju isbrauzis un staigaju tur, laiwinu peefehjis, gar klints schkehluemeem, putnus mekledams, kad garram braukdami sveijneeki manni redseja. Sawâ darbâ eegrannis, es pehkonu, kas sazehlaks, tad tilk pamanniju, kad jau bij par febbu. Jau puttodami wilni schnahza pret klints fallinas. Zik aktri eespehdams, dewohs us juhras likumu pee sawas laiwas, eelehzu eefschâ un ihreju us kranta pufi; bet reds! es sawâ spehla biju pahrehkanees, arween jo sihwahk juhras niknee wilni krahma un schnahza, un es ar leelahn bailehm fajuttu, ka juhras bangas manni dñinna jo angsti us juhras, ta ka frants palikka arween tahlak un heidscht azzihm nosudda. Te es eeraudsiju tahlumâ leelu fuggi, kas arridsan tâpat ka es pret wilneem zibnijahs, tomehr drohshahk un stiprahk ne ka es ar sawu spalwinu. Wissus sawus spehlaus fanndams, es sawu lehfadamu laiwinu ihreju fuggim flakt. Pahri desmit reis bangas pahrschlahzahs pahri mannu laiwinu, un satru reis winna ka pihle iszehlaks no uhdens wilneem, lihds kamehr es sawâ behdâs no fugginekeem tappu yamannihs. Te wehl reis warrens russis mannu reeksta tschaumalinu aisgrahba un iszehla angsti uhdens wirsu, — tad ka weefuls to sweeda us fugga pufi un — tad manni prahki stahjahs un no nahamas stundas ne ka wairs nemanniju.

Jau walkars bij un tumsch arri bij valizzis, kad fugga kajite atmohdohs. Man blekkam stahweja kapteine, ko es pee winna mundecta drehbehm tuhdal pasinna par Englandeeti. Kahds wez matrohüs, kas tahdu gihmi rahdija, ittin ka buhru dakteris, faschja mannos affinatos wahtis, kas man us weenu kaineesi atraddahs. Winsch apsweiza manni, kad azzis atwehru, fazidams: „Labriht,

sehn!“ Nu es tilk dabuju finnaht, ka ta leela banga mannu laiwinu pee fugga pectreeku, ta ka ta tuhdal sachlikdufe un manni paschu lihds aprakkuse; bet es atkal drihs effoh usnahzis us wirsu, un weenam matrohüs, ko pee tauwas juhrâ eelaiduschi, laimejees manni no uhdens issweijsht. Ruggis brouza sawu zektu. Kapteine bij preezigs, ka winsch gar muhsu klintihm laimigi bij tizzis garram un nu laida ar labbu webju taifni us Englandes kraesteem. Kapteinum es eetiklu, un man arri labprah patikka us plaschu juhru zetâ fuggi libgotees; es naigi ween peeliku rohlas pee darba, kur ween waijadseja, un kad mans draugs un tehws, kapteine, manni usbildeja, laj paleekohrt pee winna par fugga puji, tad ar mihiu prahku apsohlijohs palikt. Ka man jums tehwijschâ buhru waijadsejis finuu loist, laj juhsu ruhpas un mihius mahtes ruhkas affaras mittejahs, to es tobrihd preekâ, ka nu biju ihstu dñihwes fahrtu atraddis pehz sawa prahka, aismirsu un kad us to dohmayu, tad jau bij par febbu; jo pehz kahdahm deenahm, ko Englandes ohstâ pakawejamees, atkal enkurus iszehla un sehgels uswilka — un kad es muhsu kapteinim brihn odamees jautaju, us kurren braukshoht, tad schis atbildeja: „Us Indiju.“ Ka man nu pahri schahdu finuu tatschu ehrmoti palikka ap duhshu, un ka es daschu assarini par „ardcewu“ no jums, manneem mibleem, norandaju, to juhs gan warrat tizzeht. Es atgahdajohs wehl tohs stahstus, ko zittahrt wezzajs zeemiasch Klaus, kas taggad jau Deewa meerâ dujs, no Indijas stahstija, prohti: ka tur gan effoht baggata semme, bet arridsan bailema dñihwe. Pehz diwpadsmiit garrahm nedelahm, kas mannum sawâ matrohüs mahzekla darbâ tomehr garris nerahdijahs, eebrauzahn Bombajas ohstâ. Te nu muhsu fuggis palikka kahdas nedelas us weetas, un es, kas es zittas weetas nepasinnu, ka ween muhsu kailu fmilts un klints juhmalli, dohmayu, ka esmu pahrzeltz paschâ paradihses dahrâ, no ka zittahrt mums behrueem wezzajs skohlmeisteris tilk dñuds bija stahstijis. Te eeraudsiju it jaunu pa-fauli ar mulsu kohkeem, ar gresnahm pukkehm un ar svefhas mohdes stahdeem un ar daschdaschadeem putneem un svehreem, tomehr tee daschdaschadas tautas laudis, kas gan kuptschojahs, gan skraidijs, parahdija. Ka schê nau wis ta paradihse, kur Ahdoms un Gewa ween bij atrohdam. Bet arri schinni weetâ mehs fuggineeki ilgi nepalikam, laidahn us Australiju, tad us Ameriku, Kihnu un wehl us zittahm semmehm. Ko katra zekla ihpaschi peeredseju, to jums zittâ reisâ fewischki istahstischu. Es fuggineeku gohdâ kahpu arween augstahk, volikku par stuhrmanni, un kad muhsu kapteine weenâ kaufchanahs pret juhras flepiskeem deemschehl tappa noschauts, tad wissi matrohüschi weenâ basi manni ewehleja kapteines weetâ. Nih-Indijas andeles beedriba, ka deenestâ jeb maiße muhsu fuggis stahweja, schahdu eewehleschanu apstiprinaja, un ta es us mannu preefschneeku pawehleschanu

daschu bailsigu gorru juhras braukumu usnehmohs. Kà nu es kopteine buhdams, it bes sawa amata eewainoschö-nas kahdu velnu us sawu rohku faprattu wehrâ nemt, un kà par wissahm tahn zeefchanahm, gruhitbahm un bai-lehm peeklahjigu algu dabuju, to warreft gan faprast. Daschu labbu reis dohmaju jums mahjâ finnas laift; tad atkal gribbeju gaadiht, us kahdu isdewigu laiku, fur jums warretu naudas pahrsuhiht jeb pats pahnest, jeb par wissam tehwischka pahrseltees un us dshwi nomestees; jo pat wissâ pasoules labbumâ un gresnumâ buhdams, to-mebr mihleju sawu kailu dsimteni un ilgojohs no wissas sids pehz tahs. Tè mannim preesch 6 gaddeem sawâ kuggi brauzoht pee Deenwiddas-Amerikas breesmiga auka uskritta. Dauds wehtras gan laimigi biju pahrzetis un pahrlaidis, bet pret schihs wissa ismanniba un zihni-schahns israhdiyahs weltiga. Mehs ar warren leelu treeki pee flints tikkahm peetreekti, ta ka stiprojs kuggis faschidda, kà mahlu traunks, tikkai pusei kuggineeku laime-jahs sawu kailu dshwibù isglabht; bet mannim no wisseem wißlaimigaki isdewahs; ir sawu naudu isglabhu; jo es breesmu laikâ wiianu pee sawas meefas mehdsu glab-bah, un tahdâ wihsé es ar wissu sawu mantu isglabbohs. Pehz tam, kad sawus behdigus beedrus, kà peeklahjahs, pilnigi ar naudu biju isrohtajis, es dewohs us eekfahsemju pufsi, jo mehs pee Surinam vilsehta bijahm stranteufchi; sebbaki es Amerika nöpirkohs grunti, ar zufkura un bohmvillas plantaschahm, un 5 gaddus tur laimigi strah-daju; tad manna fawtibâ atnahza kahds Englandeetis, kam ta weeta lohti patikka. — Winch fasohlija man labbu makfu par mannu ihpaschumu, un es, ilgodamees pehz dsimtenes un pehz manneem mihleem, to pahrdewu, nö-pirkohs daschas Amerikas prezzes, peelahdeju ar tahn kuggi un dewohs us mahju pufsi. — Man laimejahs swiekom pahrfkuht un to buhdinu, fur sawas behrnu deen-as yawaddiju, lihds ar faweeem mihleem atkal redseht. Taggad, fur wissu to pahrdohmaju, ko esmu peeredsejis un ilzeetis, un ka Deews manni brihnischfigi waddijis, deewegan sawam debbes tehwam par to newarru pateift, un nu sawu mihlu wezzaku dshwes wakkaru gribbu pa-weeglnaht un patihkamu darriht. Es fajuhtu un atfihstu pilnigi, ka es ne-esmu wehrt sachs schehlastibas, ko Deews man parahdijis; winch leelas leetas pee man darrijis."

Wehl taggad kopteine Behteris tanní swiejinneku zeemâ dshwo, fur peedsimmis, yee faweeem mihleem faweejeem — un ne ween schee, bet wissi sahdschineeki to mihle un at-rohd mihlu draugu un palihgu nohtes brihdi; jo ar teem wahrdeem: „Es to preesch jums wisseem esmu krahjis,” winch labprahf latram ar dewigu rohku valihds, fur wai-jodisa irr.

Chr. Sch—g.

Padohms kà mezzam fürgam gaddus marr pascht.

Wahzu awises nesen lassiju padohmu, kà fürgam gaddus marr issinnaht. — Sirgu mittineeki gan nu marr fürgam pee sohbeem lihds 8 jeb 9 gaddeem rikti gaddus pateift; bet kad fürgs wezzahks, tad wiianu gudriba pee galla. Tadehf tur mahza, laj eeweheyoht scho leetu: No 9ta gadda fahloht, fürgam kâtru gaddu weena krunka azzu plakstina mettotees. Tad nu finni, ja tawam fürgam irr weena tahda krunka azzu plakstina, tad tas irr 10 gaddus wezs; ja 2 krunkas, tad 11 gaddus wezs, un ta joprohjam. Warbuhf tew pascham kahds wezzigs pascha aufschnahts fürgs, pee kurra warri redseht, waj mahziba pateefiga jeb ne. Ko buhfi atraddis, luhsu, dorri mumis gitteem finnamu!

E. F. S.

Kà mißksti firni dabujami.

Sirni irr labba un spebziga barriba un kad tee mißksti pee wahrschanas, tad tee jo gabrds ebdeens. Katra namma mahte pazeena sawu fâimi swiehtâ walkarâ ar faw-feem firneem un fahbu putru. Bet kad tee firni daschu gaddu zeeti jeb naglaini, tad tee gan neweenam labbi ne-fmekk un tee tad zuhlahm jeb firgeem par barribu ja-al-dohd. Bet no kam tas nahkahs, kà daschu gaddu tee firni mißksti, daschu atkal ne? No kam tas nahkahs, kà dascham fâimneekom allash zeeti jeb naglaini firni isang, zittam atkal tee arweenu mißksti? Pa dauds kâtku dallas, kâs firni tschaumala jeb misâ atrohnahs, nelaish wahroht uhdeni zauri. Tahdi firni irr un paleek zeeti. Schee zeetee jeb naglainee firni isang wißwairahf tahdös laukös, fur eekfah semmes dauds kâtku dallas atrohnahs jeb fur aholtinu waj firnus fehjoht tee tohp stipri gipseti. Da-scheem gaddeem atkal waffaras gaiss pee tam wainigs. Sirai pawairahf nokaltuschi, dabu jo beesu un kâtkainu misu. Saimneezes gan daschadi isprohwejuschas tahdus zeetus firnus par mißksteem iswahriht. Tohs eemehrz stipri fahrmâ, laj tas zeeto un kâtkaino misu fa-chd, jeb tohs newahra wiß zeetâ atkas uhdennâ, bet mißkstâ esera, uppes jeb dihka uhdennâ. Zitti atkal peeleeck wahroht soda klahf jeb peeleeij ettiki. Dauds mas tas gan palihds nag-lainus waj zeetus firnus par mißksteem padarriht, bet daschi tak wahroht wehl zeeti paleek. Wahzu awises „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ dohd kahds semmes kohpejs scho padohmu, laj firnus noplaujohf druzin abtraki, kamehr wehl tee nau pahkstes it zeeti fakultuschi, tad tee effoht wahroht mißksti. Busaliki firni kohpinâs fawelti jeb us segglechm waj fahrdem fakrauti pehz jo labbi eenahkotees. Tik ilgi gaadiht, kamehr wissi firni nokaltuschi, effoht semneekam tik par leelu fahdi. Daschi tad paleekohf zeeti un tee tad ne-effoht woirs teizami pee wahrschanas. Atkal kad usnahkoht leetus laiks, tad zeetee firni pahkstes fabreeduschi pahrsprahfst un tad aplam

dauds isbirst. Essoht dauds labbaki satru labbibu desmit reis agrafi plaut, ne ka to weenreis par febbu.

Dasch atkal fazzihs: Buhtu labbi gan, bet tahdi pus-salli ne-eenahkuschees firni paleek fakalstoht frunkaini un pahrdohdoht tohs pirzeji brahke un tohs nepehrt. Tee labprah gribb preebreeduschus oppalus grandus. Preefch tam padohms. Ko faimneeks dohma preefch fawas bruhkeshanas patureekt. Laj tohs planj abrahk, tohs jittus preefch pahrdohfchanas atkal febbahl.

Muttigs sehns.

Bruhskhu mezzais karra kungs Wrangels kahdu deenu jahja ar lehnina prinzi zur Berlino eelahm. Kahds sehns, kas patlabban neganti siperi swilpeja, redsedams lungus jahjam, aplussa. Wrangels us prinzi pagree-sees fakka: Waj redseet, ka preefch Juhsu lehnina goh-dibas arri tahds eelaehnbs proht gohdu rohdiht? Prinjis pasmeedamees atbild: Ne, mihlo Wrangel, mums wiisch teescham to nerahda, ja gribbeet, proffet winnu tad dure-deeet. Wrangels sehnam ar rohku pamettis to jauta: Salki, kapehz tu no swilpechanas nostahji. Sehnam atbilda gattawa: „Redseet, mihlo pappin, kad es Juhs eraugu, tad man fatreis fmeekli nahk un kad jasmeyahs, tad faprohtoms, ka newarru swilpeht.“ Nu bij abbeem gahrdi ko pasmeetees par tahdu sehua gabbalu. S.

Wissdegguns saihdsis.

Sakheet paschi, waj tur nau jadusmojahs? Jauna gadda wakkaru biju kohpa ar pahri Wahsemneekem, kas daschus gaddus te bijutchi, taisjahs atvakkal us mahjahm eet. Treezam par scho un to, arri par muhfu semmehm un laudihm. Weens no sweschajcem, tahds padrohsk ar mutti, man fakka: „Teizeet ko gribbeet, bet tur irr un paleek taisniba: jo zuhjiga kahda leeta, jo Latweetis to turr par derrigu sahli; jo leels kahds kahpneeks, jo wai-rahk tam Latweefchi tizz; pateesi kad teem kas eeteiktu, ka iisgahjuschi nahk Pehtera basnizas tohniis nosagts, leela puse to tizzetu.“ Man sirds apskrehjahs to dsirdoht, arri es neprattu kaunu, dewu tam pretti ko tik spehju. Teizu tam „patureet tahdas pasakkas fawas gusa. Sinnu gan ka neweens ar resnu gudribas wehderu pee mums ne-is-fchikkahs, bet waj tad pee Jums zittadi? Wisseem dsih-wojoh jamaahzahs un graudinus meklejohd dascha plekina ja-iskaschna. Bet ar behrna liskeem arri behrna prahs suhd. Kam agrahk eeteiza, ka raggu dselles seema sal-das, laj tik loisa, eita tam taggad klah, prohwojeet tam krukki par pehverkohku mutte bohst, redseet waj netren-kahs, krukki pakehris, kamehr Jums mutte atdissihs.“ La es toreis muhfejus raudsiju aifstahweht, bet kad schinni brihds man tas buhtu jadarra, tad dauds gruhtahk nah-

tohs. Esmu pa laudihm braukdams redsejis, ka leels pulks tahdu, kas pehz goddem gan nau behrnu kahtra, tomeheh wehl slimmahk ne ka behrni. Lassa tapat wehl raggawu dselles seema, kad tik fibwo uspillina, bahsch krukki mutte un tikko grusdumus ifspahwuschi, mouz atkal sohbos. Waj tur nau jadusmojahs? Esmu atraddis, kad laudis fawas musku prahka ko edohmajuschees, tad laj nahk pa 10 tahdi, kas simts un 1000 leetas labbus padohmus un pateesibu fneeguschi, tad teem netiz, bet laj nahk kahds 100reis peekerts mellis, laj tas tik tschuk-stedams teiz, pehz ka anis nees, tad swehre ka teesa. Ko kahpneeki un wasanki, tschigani un farkan — waj dsel-ten bahrsdi metsch, gribbedami grassifchus iswilkt, tur friht ka fatas us misahm. Esmu sehurp un turp dohma-jis, no kam gan tas zellahs? ka tur laj lihds? Bet va-teesi wehl nesinnu, kur funneli aif tschupra nemt un purnu pa nedarheem baddiht. Par prohwi weens stikkis: Kroh-ga dsihwo schihdelis, kas labprah tschigamus peetur. Kahdu wakkar no vilsehta braukdams veebrauz kalps ar brangu mellu ehrelti. Tschigans tam klah, wahrs pa wahrdam, abbi dris leeli draugi. Tschigans sobla 2, 3, 4 tscharkas, laj schim polihga nahkoht, krohga te effoht faimneeks, kas us schi swilwo behriti ka uschdees, bet ar naudu effoht bailegs. Kalps eedsehris 1, ohtru, vrassa, ko laj darroht? Tschigans: Weddees ar man si-geemi miht, johli us fawu kahdus 3 rubl. klah, kad buh-sim famijuschi, tad faimneeks eekaribis, taisees tad un brauz ar mannu behro lihds nahloscham krohgam, es dsih-schohs pakkar, waimanashu, ka esmu peekrahpls un mihsim atpakkas. Tew nebuhs skahde, bet 4 tscharkas un man pelua. Ro norunnajuschi, ta isdarra. Wihrels 3 rubl. peedawas sohlidams samij un brauz prohjam. Pee krohga nonahjis, gaida un gaida; bet tschigans ne-nahk. Bratz nu atvakkal, bet tschigans nemmehs lama-tees, ko gan dohmajoht, laj tubdal atdohdoht pessohli-tohs 3 rubl. Wihrels finnams tohs nedohd un tschigans atnemmi stiwo behriti. Get pee teefas, bet teefoekungi, kaut gan nikki manna, newarr nelo libdseht, jo leezineki leezina, ka bes peerunnas wiffa meeru abbi ta mijuschi. Los walla klubst, wihrelim japabrohd behrois par 10 rubl., aismoksa peedawu un ar 35 rubl. dahrgu srgu is-brauzis, eet nu kahjahn ar 7 rubleem mahja. Kad ta branga andele! Bet wehl nau deewegan; ohtru deenu atkal schis pats tschigans wihram par draugu, sehd abhi pee krohga galda un smalsta gudribas. Kalpinsch suh-dahs, ka gruhti eimoht. „Kad tew jel kahda puhraveetina semmes buhtu, fungem un faimneekem irr, bet kas tew dohs?“ Te tschigans patschukst aussis, ka schis sunnoht palishgu. Laj eimoht tur un tur pee farkanbahrsdas, kad tam ko eeschauschoh, tad dabuschoht, kungs tam effoht usdewis wiffus muishas laukus kalpeem us renti isdoht. Wihrels rikfcho us muhjahm, fasanz kahdus 10, samett naudu un eet pee farkanbahrsdas. Schis fakka: Barroht

gan, bet leeta nau du maksajoh, schim ar telegrafu sianq jolaischoht pee funga, waj effoht 6 rubli lihds? Vibri dohd arri un nu gaida. Vehz laizina krahvneeks falka, ka nu schim effoht atwehlehts kaspus peenemt, kas 2 rubli eemakschoht, tam buhschoht vehz 2 nedelahm funtrakte rohla. Laudis atkal eemaksa va 2 rubl, no gaida 2 nedelas, bet sarkanbahrsda isbraugis, eet wehl vehz 2 nedelahm, ka nau ta nau. Get nu pee tschigana un tas at-kol smalki rouga eeteikt, kapebz leeta wehl wilzinotees un laudis tizz atkal. Waj tur nau dußmas? Kurru nu laj sukla preekschu, waj tschigani, waj sarkanbahrsdi, waj weeglischi muhsejus? Pee tam padohmu luhds no tautas draugeem.

Wisdugguns.

Wiesjaunakabs finnas.

Pechterburga. Leelsirts frohnamantieeks, presidente tai kumissijai, kas no wissas Kreewusemmes pretti nehma mihlestibas dahuwanas preeksch pehrnajeem baddaze tejeem, ar pateizibu issluddina Pechterburgas awises, ka preeksch scheem pawissam 2,091,109 rubl. 5 $\frac{1}{2}$ kap. bija somesti, ar kurru nau du dauds gubernijahm valihdsibu warreja preegeet badda laikā.

— Pastes-buhschanas ministerija taggad par to spreesch, waj nebubtu pareisi tifpat par prostahm ka apdrohshinatahm grahmatahm un arri par pazzinahm lehtaku pastes-nau du nemt. Rabbi gan buhtu, kad tahds spreedums isnahktu, jo diki dahiru pastes-nau du gan lihds schim maksajam.

Parise. Frantschu ministeris Daru pahwestam finnois, ka, ja tschis us to pastahweshoht zaur konziliu likt issluddinah: Pahwests tizzibas leetaks un mahzibas it nebuh newarroht pahrlattiees — Franzijas waldbata dud gan zittadi newarreschoht, ka sawu karrajspehku no Nobmas isnaemt ahrā. Pahwests us tahdu sianu Franzijas ministeriem neko nau atbildejis, bet pawehlejis konzilijsas sapulzei tuhliht usdoht sawas preftirunnashanäs pret pahwesta nemaldibas wißwehlabl lihds 17. (5.) Merzim peemeldeht, jo tad par to leetu tuhdam buhs ja spreesch. Tuhlihts Daru to dabujis finnaht, wißch pahwestam lizjis peekohdinaht, ka Franzijai effoht rekte konzilijsa ih-peschu fuhtitu turreht, kam tur Franzijas waldbu buhs aissstahwoht. Kad nu pahwests it nefahdu padohmu ne-peeneminoht, tad waldbata us tam ja pastahwoht, ka tahdam fuhtitam taggad tohp atwehlehts konzilijsas sapulzeis kloht buht un schai preeksch zelt Franzijas kattolu basnizas ih-peschas rektes, ko pahwests us sawu rohku ween newarroht nozelt. Pahwests tik drohsh ecksh sawas zerribas ka konziliya wiina nemaldibas mahzibu tomehr ap-sprinachs, ka Franzijas waldbai atbildejis, laj tik nabloht winnas fuhtits, ar wissu peeklahjigu gohdu tur tapshoht usnemts.

Rehwelē, ka awises „Golos“ raksta, ja tik tur ka us to nau du warrehs dabuht, Kreewu gimnasiu gribb eerikteht; nams maksafchoht 43.000 rubl. un skohla us-turreschana isgaddus 19.000 rubl.

Wilehnē 2. Februar sirgu turgus tappa noturrechts, par kam awises raksta, ka pahri par 1000 sirgu tur bija uswesti. Storp scheem lahti pahri simts no skaidras Jagaunu slakas. Vehz sirgu leeluma maksaja 65 lihds 175 rubl.

Jelgawā tanni 25. Februaris Zehra gestuhsi Jelgawas lohpu sargaschanas beedriba noturreja sawu gaddafa-eeschhanu. Bes teem dauds beedribas lohzelkeem no fungu kahrtas ir leela teesa Latweeschu bija, par ko te ar preeku sianu dohdam. — Beedribai taggad 345 lohzelki. Klahtakas finnas par schihs beedribas teizamu puhsini dehsim us preekschu ihpaschā peelikumā.

R. S—z.

M t b i l d a s.

A. G. — **Z.** Juhsu heidsamais preefektijums man neleelabs deribgs preefch muhsu lappas. Lubdu tarebz, suhteet man zittas leets.

K. B. — **Mr.** Valdeews Jums par muhsu lappinas mihlestibu! Us Juhsu jautaschanu, kurru draudē rtswairakb awises tohpoh turretas, Jums atbilstu, ka ta ir Bezfaules draude Kurzemē, tur Latv. av. ween tohpibdi 80 centas. Widsemme Robyschu (Rodenpois) draudē kahdi 60 nummuri no Latv. av. tohp lassiti. Kur wiessobal lassa, tas gruhtabk fallams, jo labba teesa wehl tahdu nowaddiu kur ne weenu awihs needis, bet kau gan landis pachī vee tam wainigi, tomehr gribbam wehl to faunu flehpt, per wahda nevefaudami.

J. B. — **K.** Par atbilstu Jums faktu, ka katu semneku pagasta lohzelis, kahdu grebu padaridams, preefekt vehz likuma tai pagasta kafai, kuraab ayinkis tas notikla. Ta tad axi Juh. waldineeks buhdams, warret katu sweshas draudses lohzelki, kas va Juhsu zelleem lohpu sargaschanas likumeem pretti darra, nemt sawa spreeduma un apstrab-veishana.

Uhgshana. Wissi mibki awisch. nebmeli, kas libds schim sawus nummurus par Romesala na Stanzja Widsemme dabuja, tohp lubgti, tarebz ta jehi stanzia ir nihzinato, abrumā usdoht, par surreni laj wi-nem preefhta. Beldsance nummuri ir atvakkat atfuhiti.

Naudas turgus.

	Ribgā tanni 28. Februari 1870.	uspraff.	sohl.
5% walts-aissleeneschanas billetes ar winnest.	I. aissleen. 156 $\frac{1}{2}$	156	
" "	II. aissleen. 155 $\frac{1}{2}$	155 $\frac{1}{4}$	
5% waltsbankas-billetes	" " " 90	88	
5% Wid. pfandbriefes, usfallamas	" " " 100	99	
" " " ne-usfall.	" " " 93	93 $\frac{3}{4}$	
4 $\frac{1}{2}$ % Kur. pfandbrief. usfallamas	" " " 99 $\frac{1}{2}$	99	
5% ne-usfall.	" " " 93	92	
Ribgas-Dinab. dselszetta akcijas us 125 rub.	" " " 128	127	
5% Ribg.-Dinab. " obligacijas us 125 rub.	" " " 109	108	
5% Ribg.-Jelgaw. " " " 100	" " " 109	108	

4. (16.) Merz 1870.

Basnizas un skohlas sinna.

Weens kungs, weena tizziba, weena kriisiba.

Mahzitajs: Sinaas. Nahves peeminn. Pat Latv. wahrdnji. Webra leekama sinna par jaunu skohlu. Mabsitajs un laupitaji. Aribida.

Sinna.

August Doebeiner. Kalzenawas mahzitajs, sennakas Zehju aprinka prahwests, no fawa amata atkahjabs un winna dehls irr iswehlehts par draudses mahzitaju winna weetä.

G. Hilde fwehtdeen to 22. Februar irr amata ee-wests par Rihgas Gertruhdes draudses mahzitaju.

Rihgas bishbelu beedriba fwehtdeen to 15. Februar swinneja wissas Rihgas basnizas gadda fwehtkus, nabogu behrneem tappa isdallitas Pehtera basnizā jaunahs testamente.

No Widjemmes. Leeppyses draudse Dunteefchi isg. godda heigas jaunu skohlas- un teesasnammu eesweh-tijschi. Dsintskungs dewis preeskch fchihs weetas 5 puhrareetas semmes vrecksch laukeem un tikkat dauds plawas, bes tam wehl wissus waijadisgohs kohkus preeskch ehku taifschonas. — Alluknes draudse isg. yddeni 4 jannas pagasta skohlas eeswehtitas, kur lihds 300 behru mahraks.

No Wilzes. Meschamuischais draudse^{*)}. Behrnā gaddā jau to preeku veedsihwojahn, ka muhsu draudse, prohti Bokaischu pagastā (st. Nr. 51., 1868 veelik.) jauns skohlas nams tappa eeswehticht, un schogad atkal ohtre jauns skohlas nams Wilzes pagastā stahw gattaws. Kaut gon schee vahrgahjuschhi gaddi arri muhsu püssi lohti knappi bija, to mehr Deewa palihgā nahzijs, ka scho darbu warrejahm eesahkt un pabeigt; Wilzes zeeniga leela-mahte von Koßkull no fawas pusses arri mihligi rohku pasneedsa, jo winna ne ween to semmi dahwinaja, bet arri 1000 rubl. fudr. dewa pee skohlas namma istaifschanas! — 30. August m. deenā, draudses mahzitajs, us pagasta waldischanas luhgschanu, pebz noturretas Deewa kalvoschanas basnizā, atbrauza Wilzē, jauno skohlas namma eeswehticht. — Zaur gohda wahrtteam, kas skohlas preeskchā bija taifiti, leels kouschu pulks ar mahzitaju eegahja tanni jaunu weetä. Dseedataji, no paschū draudses lohzelklem zaur ehrgelneku eemahziti, nodseedaja fwehti dseesminu us 4 halsihm, ar ko skohlas namma eeswehtichana eefahzahs. Mohzitajs fawu eeswehtichanas runnu dibbinaja us to notifikumu, ko schi deena Kursemmes Latweescheem peeminn, prohti brihwlaifchanu no

dsimtsbuhfchanas; un rahdijsa ka wissi, kas brihwlaifchanu nodohmajuschi un isdarrijuschi, wissuwairahk par to ruhpejuschees, ka zaur laizigu meefigu brihwestibu, laudis taptu westi pee ihstenas garrisas brihwestibas — pee firds un prahta apgaismoschanas. Bet tapehz ka tas til ween zaur skohlahm atsneedjams, tad arri no ta laika jau daschdaschās weetas skohlas tappa zeltas, un ta arri nelaika Wilzes un Blankfeldes dsintskungs baron Hahn, jau 1837. gaddā abbeem pagasteem kohpā skohlu eetaifija, un no ta laika arri Wilzes pagasts bes skohlas nau bijis. Kad nu arri gan tahdā wihse weenumehr par behrnu skohlofchanu tappa gahdahs, to mehr grunitig i dibbinatas skohlas nebija; ta tikkat taggad ar scho jaunu skohlas nammu Wilzes pagasta lohzelklem us behrnu behrneem paleckama irr gahdata. Bet laj nu arri labbi isdohdahs wiss, us ko skohla griss west un palihdscht, arri kram no fawas pusses jadarras kas peenahkabs; it ihpaschi nu tappa usrunnati: pagasta waldischana, basnizas pehrminderi, skohlmeisteris, wezzaki un paschi beheni. Bet laj arri ikkates warretu darriht ka peenahkabs, un labbu isdohschanohs warretum redscht. Deewa fwehtiba i waijaga buht klah, — no Deewa palihgs jaluhdsahs ne ween schodeen, bet weenumehr. Tapehz muhsu skohlas irr basnizas skohlas un par tahdu arri schis jauns skohlas nams tohp eeswehticht. Kad mahzitajs beidsa, dseedataju vulziasch aikal jauku dseesminu nodsee-daja, un pagasta skohlmeisteris kahdus derrigus wahrdus runnaja, atkal dseesma atskanneja un pebz tam mahzitajs altara kollettes nodseedajis, draudsi ar Ahrona fwehtichanu atlaida. Loj Deewa farga scho jaunu skohlas namma un fwehti wissu kas tur winna wahrdā noteek.

F. B... y.

No Appiku un Salleenes draudses, Aisputt es aprinkli. Apprikneeki gan sen irr usbhwejuschees jaunu skohlas- un teesasnammu, ka jau rakstijahn, bet deewam-schehl wehl dauds pee tam truhkst, ka skohla un winnas lablahschanas no laudihm taptu firsnigi mihfota un nos-kohpta. Behrni wehl lohti mas tohp skohla raititi. Sin-nams gan netruhkst arri tahdu gaischaku wezzaku, kas atjehds, ka ar skohlas mahzibahm to dahrgalo mantu sawam behrnam eedohd, bet leels pulks wehl irr to, kas behrnu skohla raitidamii, dohma mahzitajam ween tahdu patikschanu dorroht, kas par labbakeem turr wezzohs tehwu tehwu laikus, kur behrnini fawā wassā auga, dauds ja pa wassaru lohpus pagannija un pa seomu krahni kurrinaja un zittā laika pa guflu wahrtijahs. Muhsu nowaddam

^{*)} Ibbachas aiskaweschanas deht scho skohlas nimmu til taggad fwehtjam nest.

gan skohlas lohti waijadseja, jo wissa mahziba lihds tam til bija ta, ko pahtaru behrni (kä laudis schè falka) par sawahm 6 nedekahm falaffija. Kats prahrigs zilweks finnabs, ka behrneem, kas agrahl nau skohla gahjuschi, 6 nedeläss nezik gaischi newarr eemahziht Deewa wahrdumahzibu. Un kur tad nu paleek wiffas zittas leetas? Schinnis laikds neweens zilweks newarr lehti istikt bes rakstishanas, rehkinashanas un daschahm zittahm mahzibahm. Bagasta wezzalee, preefschneeli un teesfeschti deewsgan finn,zik derriga leeta irr rakstu sapraschana un ka tahds, kas pats raksta un skrihwera rakstus lassa par wiffam zittadi par nowadda labbumu spehj gahdaht, ne ka tahds, kas tik pirkstu gallus proht pedurt pec spalwas zekulina, krustus wilddams.

Bet wehl dauds behdigahk ar skohlu eet Salleenê, kur ihstenas skohlas ne mas wehl nau. Dseedatojs mahza behruus sawâ masâ buhdina, kur masai teefai tik ruhme — un tomehr nenanck wehl netik dauds,zik warretu tapt us-nemiti. Waldischana nowaddeem to pawehli irr gan isflud-dinojußi, ka skohlmeistera lohnei wissu mas buhs buht trihs reis tik leelai ka pagasta wezzaka lohnei, bet nowadda waldischana wehl wilzinahs, to eewest. Laj Deewsdohd, ka arri muhsu draudsé skohlas gaismas draugi pahrwarretu un atgreesku skohlas naidneekus un tas fw. wahrdus warretu peepildites: „Tur buhs weens stoigahs zelsch, un weens zelsch, kas tas firehts zelsch taps nosaukts, kas neschliksts irr, tas us to ne-ees, bet winsch buhs par teem, kas us s̄ho zellu staiga, tur arridsan tee nesapraschi newarr maldiht. (Ezaij. 35, 8.) Z.

Mahwes peeminna.

Rudolf v. Korff, Aiswikklu un Mas-Dahmas dsimtskungs sawu firmu wezzumu peedshwojis 16. Janwar aismigga nahwes meegâ. 26. Janwar no abbu pagastu laudihm winna meesas ar leelu gohdu us duffas weetinu tappa pawadditas us Aiswikklu jaukeem kappeem, kas lohshos pokalnes masâ birsîte. Kahdas 2 werstes tahlu eglites bij nostahditas gar zellu un garra rinda brauzeju un leels pulks lahjeneeku, gan fungi, gan nowaddu laudis sawu mihi draugu un fungu pawaddija. Us kappeem Gramdes mahzitajs turreja behru runnu latweeschhu wallodâ un skohlas behrni dseedaja us balseem jaukas behru dseefmas. Laj nu dufs saldâ meerâ, klußâ, jaukâ weetinâ tee truhdi schi labba, firma lunga, kas saweem laudihm bij ihsts tehws un wisseem nobadsineem, atrainym un bahrineem mihligs apgahdatajs!

* Peeminnam schè arti to gohda wihru no Aiswikklu pagasta, zitreisigo pagasta wezzako, Puhzes wezzo faineeku, Dahwid Mache, kos 66 gaddus peedshwojis, isg. gadda beigâs sawas azis nahwes meegâ aisdarija. 43 gaddus bij mahjas waldijs un 35 gaddus pa-

gasta gohda weetâs stahweis. Tais gaddos, kur Aiswikklu pagastam wehl grunitgas skohlas truhka, winsch jau sawus dehlus skohla raidija, graffi un maihi nescheh-lodams un usaudseja tohs par gohda wihreem un paklau-sigeem, labbeem behrneem. Melaikis bij ar gaischu prahru un deewabijigu firdi puschkohits, turreja un rahiija mihi firdi tillab faweejem, ka swescheem, ta ka „wezza Puhzes“ wahredus gohdam bij peeminnams tuwu un tahlu. Laj nu dufs sawas kappenes no sawahm darboschanahm lihds jaunam augschamzefchanas rihtinam! E. F. S.

Par Latv. wahrdnizi.

Zein, bibskapa lungs C. Ullmann, kas, ka laffitaji sunnahs, irr usnehmees to gruhtu darbu, pilnigu latv. wahrdnizi (Lexicon) apgahdaht, pahri nedetas atpakkat kahdâ grahamata raksta, ka leeloh jau lappinas par prohwi drukkaht, bet buhshoht wehl laizinsch aiseet, tamehr wiss raksts pilnigâ drukkâ nahkschoht; fchim brihscham wehl stipri ar to darbojotees, wehlahl pefsuhtitus waj us-eetus wahrdus zittu starpâ eelikt. Turklaht winsch raksta schohs wahrdus: „Juhsu usmannigs prahis, ar ko latweeschhu wallodu no pašcas tautas muttes fmelleet, buhs Jums daudskahrtigi dewis redseht, ka Latweeschhu schohs waj tohs wahrdus, teizeenus, falkamohs, kas Latweeschhu sweschi, pahrenenim no Wahu wallodas pahri un sawu apgehrbu teem dohdam i peepulzina latweeschhu wahrdem. Daschu reis stundamu nomohzahs pret wahzu wahrdus useet labbu latweeschhu wahrdu un pehz jadird, ka schur un tur jau brangs wahrdus preefsch tam bij useets un sen jau tohp walkahs. Tur man palihdsiba buhtu leela lecta, fuhtitu s̄ho lubgshau apkahrt, zaur wissu Kursemmi un Widsemmi, laj labbus sweschi wahrdu pahrzehlumus man gribbetu mihi pefsuhticht.“ Neffam tad schi lubgshau wisseem Latweeschhu tautas un wallodas mihtotajeem, laj palihdsi zik spehdami. P. S.

Wehra leekama finna par jannu skohlu.

Schinnis lappas daudsreis finnas nahk par jannahm skohlahm un skohlu eeswehitischanahm. Un paldeewis Deewam, ka nahk! Raut nahktu un plauktu ka pomašoras feedi pa wissu mihi tehwysenmi! Kad ahbele labbi seed, tas ne ween azzihm par jaukumu, bet no tam arri warr no prast, ka tai irr labba un weffela fakne un ka tai buhs augli. Tapat, kad kahdai tautai dauds skohlas zellahs, no tam warr no prast, ka tai labba deewabijashanas un tizzibas fakne un ka tai tautai arri buhs kahdureis dauds gaismas, pateesibas un taisnibas auglu. Tadebt ikweenam ihstenam tautas draugam gan buhs par preeku, kad awises dauds finnas par jannahm skohlahm dabuhs lasiht. Tomehr kad allasch nahk weenadas finnas, tad, laj

tahs arri deewēsinn zik preezgas un laj paschi lassitaji deewēsinn zik skohlas mihiotaji, tee tatšu apniks weenu-mehr to paschu leetu lassidami. Talab apnehmuschees finnu laist par jaunu skohlu, kas ustaifsta Kalnamuischā, 4 juhdse no Jelgawas, nestahstīum wis lassitajeem par schihs skohlas pirmo zesschanu nei plaschu finnu par eeswehtischanu, bet wišwaihahs tāhdas leetas ween, kas nau wis weenadas wissas skohlās, bet warrbuht retti kahdā atrohnamas. Warrbuht ka tā ne ween patiks lassitajeem, bet ka arri dasch zeenijams skohlas apgahdatajs schō lappinu lassidamē un zittu leetu, kas tē isskahstīa par derrigu spresdams, to eegahdahs arri sawai skohlai, un zaur to schi finna arri zittahm skohlahm nahks par labbu. Laj us to Deewēs paschīkri muhsu spalwinai laimigu zellu!

Pawissam Kalnamuischās skohla par to jasslawe, kātue ruhme papilnam leela, gaischa, filta un preefch behr-neem wesseliiga. Jo tur irr diwi leelas skohlas istabas, weenā warr sehdeht wišmasahk 80, ohtrā 60 behrni; zaur to kātrs pagasta behrns warr eet 3 gaddus papassi skohlā un ir tad wehl atleek deewēgan ruhmes preefch teem, kas wehl ilgahk grībb palikt skohlā. Kātrai istabai irr $11\frac{1}{4}$ pehdu augsti greesti ar gipedeiki un gaischuma irr deewēgan weenā zaur 7, ohtrā zaur 6 lohgeem un wakkards kātrā istabā zaur diwi leelāzm petroleja lampahm. Skohlas benki irr isschweischtī, galdu wirfus paslihpī, wirfū tra-zinch ar tinti eekalts, appakschā kātram behrnam ihpaschi sawa ruhmite, kur tas warr glabbaht sawas grahmatas un zittas skohlas waijadfibas, skohlmeisteram arri sawas galdu pa-augstā weetā ar aissflehdamu labdi, wissi galdi, benki, lohgi skaidribas pehz ar ellas pehrvi glihti nopehr-weti, kātrā istabā leela melna tahpele, ahrejās püsses lakkereeta un weegli apgreeschama, preefch rehkinaschanas tāpat lakkereeta tahpele ar kaulineem, kas weegli teek pa missina drāhthēm, preefch dseedašchanas labbas stivras ehregeles ar trim balsēm teek taifītās. No schibm jaukahm leelāzm skohlas istabahm warr ee-eet no ikskatras ihpaschi jaukā, skaidrā, leelā ehdama-istabā, weena preefch seh-neem, ohtra preefch meitenehm, kur tāpat galdi, benki skaidribas pehz nopehrweti un kātram behrnam sawa weeta, sawa lakkereeta kohka blosdina ar lakkereetu kohka karroti; nesihrumus tē ne-atraddihs, tikko tee behrni pa-ehdu-schi, tuhdal pehz kohrtas tschētras skohlas meitenes eet kohpā wissas mallas tihriht, masgaht, noslauziht. Wissi behrni chō to paschu ehdeenu, ikdeenas trihs reis filti wah-ritu, wesseliigu, kur arri gallas summoß diwreis par nedelu netruhfst. To ehdeenu gahda pats leelskungs kohpā ar pagasta saimnekeem un zaur to kātrs pagasta behrns, weenalga waj baggats waj nabags, trihs seemas bes malkas dabuhn skohlu un irr pa-ehdis. No ehda-mahm-istabahm zaur gaischu preefchnammu pa plattu koh-weni, kur wakkards kā nakti lampa degg, uskabys us beh-niu, kur tahs gullamahs istabas kātrā püssē ihpaschi

preefch sehneem un preefch meitenehm. Kātrā püssē pa-preefch nahk istaba, kur behrni mutti masgojahs; wi-zauri pa istaba waschgałds, wirfū ar zinkblekki aplikts un abejās galdamallās blekku lihfsi, tā ka tas galdu pa wirfū isskattahs kā platta renne, weenā gallā augstā, ohtrā semmaka, kur uhdens warr notezzeht. Appakschā tam galdam irr pulks masu skappischu, kur irr eelschā blekku blohdas un uhdens trauki, ar ella pehrvi nopehrweti, laj neruhse. Seenmallā kātram behrnam saws knoggihts, skaidribas pehz poleerehts, kur tam japakarr swahrki un zittas leetas. Zaur schibm istabahm ee-eet gullamās istabās, weenā irr 50 gultas, ohtrā 48, tresshā 20, zettur-tā wehl kāhdas 10. Kātra gulta irr pehrweta, skaidra un aisswerrama lahde eelschā, kur kātrē behrns glabba sawas drehbes un zittas waijadfigos leetas. Kātrā gullamā istabā wesseliba dehl irr diwi aisswerramas trubbas, kur warr lupte īseet, pa kapplohdīnāem ee-eet, un zauru nakti degg petroleja lampa un kahds ustizzams zilweks gull flāht behrneem par usraudisfchām. Kad meitenehm skohlas darbs beigts patti skohlmeistera gaspascha us tāhm skat-tahs un mahza tahs schuht un zittu seewiščku darbu dar-riht. Kā behrneem tā arri skohlmeisteram labba ruhme, gaischa leela istaba, kur winsch warr strahdaht un atpuh-stēs, ehdama istaba, gullamāis kambaris, filta ruhmitē preefch wezza tehwa un mahtes, kauschu istaba, labba fukna, pagrabbi, andkambari, stallis, wohguſis, klettis, diwi kambari preefch ohtra skohlotaja, arri weena konferenzes istaba, kur galdu ar luktureem un wissahm waijadfigahm rakstamahm leetahm, grahmatu skappis ar 22 skohlas Bihbelehm, kahdu simtu no wišlobbakahm skohlas grahmatahm, wissadahm landfahrtehm, teizamahm Sydowa atlassehm u. t. j. pr. — Wissi nams irr taifīhts no dubbult dedsīnateem steegeleem un stahw us kalna, namma preefchā kalna kraftā diwi wezzi, wezzi ohsoli. Deewā stahditi. Laj behrni orri mahzahs dahrsu kohpschanu un kohku pohteschānu, leels plazzis preefch dahrsā irr eerah-dihts, kas eet no kalna us jauku leiju, kur beesds kruh-mōs uppīte burbule, lagsdigallas poħga un pawassarōs wissadi jaukumi rohnahs.

Kad nu tē ihseem wahrdeem isskahstīhts, kāhda schi jauna skohla, tad arri wehl japeeminn, kā Kalnamuischās pagastē weens pats gon nebubtu wis spehjīs, tāhdu skohlu fewim uskahstīht un wissas waijadfibas apgahdaht. Ar pa-teizibu tādehl orri ihpaschi japeeminn tā zeeniga leelakunga wahrdīs, kas pats wissi viržis un tai skohlai dahwinajis, no pagasta neneka nepräffidams, kā tikki to buhwejamo leetu veeweschānu un leezineekus. Wissi zittu neween pats dahwinajis, bet orri ar gudru vadohmu un mihiu īrđi gandrihs ikdeenos flahbtuhdams pats lizzis taifīht, pats arri teem skohlmeistereem tā lohni un labbu pahrti-skhanu ilgaddu dohd. Talab pateesi no wissas īrđi schihs draudses mahzītājs, kad tas to skohlu eeswehtija, us paschu leelukungu pagreeses fazzija schohs wahrdus: „gan,

zīk es prohtu un sinnu, tē schinnī skohlā nekas netruhst, kas irr waijadsīgs. Bet weena leeta truhst, ko ne-esmu wijs atraddis. Mei tē kahds wirsrafst, nei peeminneschanas stabs, kur pascha ta taisitaja wahrs, kas schō nammu lizzīs taisiht. Bet, augstizeenijams leelskungs, mannaā fīdi un wissi schō behrnu fīdis schīs wahrs: „Grafs Leonid von der Pahlen“ buhs ar dīshwu, ne-isdfschemu rafstu eerafshīts.“ Un tā runnajohd dauds zilmeti afferas noflauzidami parahdijs, ka orri winneem no fīds schee wahrdi bija isteikti. Tomehr pahr wisseem wissi skohlas mīhlotaji un zeenitaji, kas irr pagastā, behrni, wezzaki, skohlotaji, mahzitajs, leelikungi gohdu dohd tam Rungom, Wissuaugstakam, kas schō skohlu lihds schim pa-fargajis un pasargahs us preefschu, kas palihdejīs to eefahkt un kas palihdejīs to pabeigt, kas paščam leelkungam us to atwehris fīdi un pats pirmajis fazzījis zaur sawu dehlu Jesu Kristu: „Mahzait wissus laudis.“ Schim gohdu doht tee wissi bij fanahkuschi 14. November deenā īg. g. ar zitteem kaiminu mahzitajeem un dauds dseadatajeem, un to nammu eeswehtijuschi ar Deewa wahrdi un lubgšchanahm dseedadami tam Rungam sawās fīdis, un nu mīhli lubds zaur schīhm lappahm laj, kam tīk, nahk apluhkoht wissu skohlas nammu un winneem palihds Deewom pateikt par schō jauku labbu skohlu.

R....y.

• Mahzitajs un laupitaji.

Dasīus gaddus atvakkat kahds mahzitajs gabja us kahdu sahdschu, kur winsch arween to dīshwibas wahrdumehdsa fluddinah. Zessā winnom fastappa trihs laupitaji; weens sagrohba ūrgu vee pawaddas, oħtrs turreja mahzitajam pistoli vret kruhtihm un prassija naudu, bet tresschajis valikka stahwoht un skattijahs. Mahzitajs us-luhkoja wissus trihs un fazzīja: „Draugi, waj schodeen arri Deewu effet lubguschi, pirms no mahjahn išgah-jah? Waj effet wina palihgu pefaukuschi, laj winsch juhsu nodohmu un apnemšchanohs swiehti?“ — Zauretahdm jautašchanahm laupitaji tappa samissinati. Dauds mas atjehguschees, weens no winneem fazzīja: „Mums us tahdahm jautašchanahm nau walkas atbildeht; juhsu naudu til grabbam.“ „Es mu nabags Ewanglijuma mahzitajs, dauds naudas man nau, bet zīk man buhs, to

wissu dabuseet.“ Masa leeta bij gan, ko mahzitajs winneem warreja doht. — „Waj jums nau pulksten?“ — „Irr.“ — „Labi; schurp ar to!“ Mahzitajam pulksteni no kabbatas išwelkoht, laupitaji eerandsija seglu-kabbatas, „Kas jums tē paslehpits?“ winni prassija. „Newaru wijs fazzīht, ka tur zits nekas nau eekſchā, ka tikkai kriſtigas grahmatas; tur orri wehl weens wahris kuryu un weens krekliſ atrohdas.“ — „Ir tas mums jadabuhn.“ Mahzitajs nokahpa no ūrga. Seglu-kabbatas tappa pa-nemtos, bet woirahk nekas netikka pagehrehts. Bet mahzitajs atknohpeja sawus wissuwahrlus un tohs nowelkoht us laupitajeem fazzīja: „Waj manns wissuwahrlus arri negribbeet?“ „Ne,“ winni atbildeja, „juhs effet gohdpattigis wihrs, tohs meħs negribbam.“

Nu mahzitajs laupitajus tā usrunnaja: „Es jums wissu esmu dewis, ko ween tīk pagehrejahl, un buhru arri wehl wairahk dewis; bet nu — peepildeet ir manu lubgšchanu.“ „Nu ko gan?“ „Nomettaeas zellōs un laujet man to wissuspēhzigu Deewu par jums peeluhgt, laj winsch jums jaunas fīdis radda un juhs wadda us to taifus poteestbas zellu.“ — „Es neneeka negribbi nemt no ta wiħra leetahm!“ tā tas pirmajis laupitajis fazzīja. „Un es arri ne,“ oħtrs atbildeja. Tāpat tresschajis. „Sché, nemmeet sawu pulksteni, nemmeet sawu naudu, nemmeet sawas seglu-kabbatas! Rad meħs ar jums eefahfsum, tad pateeft Deewa soħħiba mums usees!“ —

Tā winnum atkal wiss tappa aldohts. Bet mahzitajs ar to ween wehl nebij meera; winsch schōħs ne-atlaida, pirms laupitaji lihds ar winnu neluhds Deewu. Mahzitajs nomettahs zellōs un libds ar winnu weens no tecim laupitajeai. Mahzitajs luħda Deewu; laupitajis raudajha gauschi, atsinna sawus greħkus un fazzīja: Tā effoħt ta pirma reisa, ka winsch uż tahdu leelu lounamu un greħku effoħt labwees pawlestes, ta buhschoħt arri ta heidsama reisa. Waj winsch sawu apsophlijanu arri turrejis, to tīk tas ween sinn, preefsch ka nekas nau paslehpits.

H. D. B.

A t b i l d a.

Z. — A. Juhsu rakku, kas Grüner in. „Wadd, zaue kall, mahz“ apħpreesch un usteiz, effam dabjuuschi, bet newarram iam awies ruhmit doht. Kapeħżej ne? to jau fazzījahm Awisħ. Nr. 7.

Latw. Awisħu apgħadatajs: J. B. Sakranowicz.

No jensures atweħleħta. Nihgħad. 26. Februari 1870.

Drukkahts vee J. B. Steffenhagen un dehla.